

ONDERWERP

Integraal Huisvestingsplan basisscholen (IHP) (2e zienswijze)

SAMENVATTING

In januari 2019 is het resultaat van het IHP-traject dat onder begeleiding van Adviesbureau HEVO is uitgevoerd, gepresenteerd. Vervolgens is het plan voor een 1^e zienswijze aan de raad aangeboden. De commissie Samenleving heeft in de vergadering van 11 februari op diverse onderdelen uit het plan haar zienswijze gegeven. De zienswijzen zijn vertaald naar een financiële uitwerking van het IHP. In dit voorstel wordt inzicht gegeven in de financiële consequenties en wordt voorgesteld de uitvoering van het IHP af te stemmen op de financiële mogelijkheden.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

De gemeente heeft op grond van de Wet primair onderwijs (Wpo) in voorkomende gevallen de **zorgplicht** voor onder andere nieuwbouw, vervangende nieuwbouw en uitbreiding van een school, herstel van constructiefouten en herstel en vervanging in verband met schade. **Renovatie** is nog niet in de wet opgenomen en valt formeel niet onder de zorgplicht. De VNG, de PO- en VO-raad en het kabinet zien renovatie als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw. Het scholenbestand in Heemstede telt veel gebouwen van rond 1930. Vervangende nieuwbouw voor deze gebouwen zal veelal als onwenselijk worden beschouwd. Door renovatie als gelijkwaardige voorziening voor vervangende nieuwbouw te beschouwen is het mogelijk de gebouwen voor het onderwijs te behouden. Renovatie is dan wel gericht op een verlenging van de levensduur van 40 jaar.

Op grond van het **investeringsverbod (artikel 148 Wpo)** mogen schoolbesturen de gelden die zij van het Rijk ontvangen alleen besteden aan de kosten voor de materiële instandhouding en personeelskosten. Investeren in duurzaamheid is mogelijk mits het gaat om een redelijk bedrag dat zich in redelijke termijn laat terugverdienen.

BESLUIT B&W

1. Kennis te nemen van de financiële consequenties van het Integraal Huisvestingsplan.
2. Met het oog op deze consequenties te kiezen voor de uitvoering van het Basispakket (BENG + frisse scholen B).
3. Met het oog op deze consequenties te kiezen voor aanwending van het surplus reserve sociaal domein als financiële dekking van incidentele lasten IHP.
4. Met het oog op deze consequenties te kiezen voor een uitvoeringstermijn van 20 jaar.
5. De commissie Samenleving te vragen haar zienswijze (B-stuk) te geven over de keuzes:
 - a) Uitvoering van het Basispakket (BENG + frisse scholen B).
 - b) Uitvoering van het IHP in 20 jaar.

AANLEIDING

In oktober 2017 heeft de gemeenteraad opdracht gegeven tot de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de Heemstedse basisscholen. De 10 schoolgebouwen zullen worden verduurzaamd en gerenoveerd. Als renovatie niet mogelijk is, is nieuwbouw aan de orde. Het IHP is een gezamenlijk product van de gemeente en de schoolbesturen dat door de gemeenteraad vast wordt gesteld. In januari 2019 is het resultaat van het IHP-traject dat onder begeleiding van Adviesbureau HEVO is uitgevoerd, gepresenteerd. Vervolgens is het plan voor een 1^e zienswijze aan de raad aangeboden. De commissie Samenleving heeft in de vergadering van 11 februari 2019 op diverse onderdelen uit het plan haar zienswijze gegeven.

ZIENSWIJZE COMMISSIE 11 FEBRUARI

Op zes onderdelen van het IHP heeft de commissie haar zienswijze gegeven. Samenvattend is de uitkomst per zienswijze:

Collegebesluit

Collegevergadering: 28 mei 2019

Renovatie/nieuwbouw 10 basisscholen	Er is draagvlak voor de uitgangspunten, de afwegingen en de prioritering.
Renovatie en/of vervangende nieuwbouw	De commissie heeft voorkeur voor behoud van de vm. Bronsteemavo.
Ambitie duurzaamheid	De commissie staat achter de extra maatregelen voor duurzaamheid maar keuzes daarin zijn afhankelijk van de financiële consequenties.
Kinderopvang in scholen	Er is draagvlak voor voorfinanciering door de gemeente
Versnelde uitvoering	Commissie kies voor uitvoering van het IHP in 12 jaar afhankelijk van de financiële mogelijkheden
Alternatieve financieringsmogelijkheden	Commissie wil voorbeelden gepresenteerd krijgen. In dit stadium nog geen behoefte aan uitgebreid onderzoek hiernaar.

De commissie heeft het college verzocht om de voorbereidingen voor de uitvoering van het IHP vooruitlopend op de vaststelling van het plan te starten. Concreet betekent dit dat de commissie het college heeft verzocht met een voorstel te komen voor het beschikbaar stellen van middelen voor de projecten die gepland staan voor 2020.

De uitkomst van de commissie is op 17 april jl. besproken met de schoolbesturen. De zienswijze is aanleiding het IHP te wijzigen voor wat betreft de voorkeursvariant van Jong Leren voor de Jacobaschool. In de definitieve versie van het IHP wordt opgenomen dat de Jacobaschool verhuist naar de locatie Overboslaan en dat het pand gerenoveerd zal worden. Het gebouw dient wel aan de onderwijsfunctionaliteit te voldoen. De komende periode zal dit nader onderzocht worden.

MOTIVERING

Het IHP is een mooi en ambitieus plan dat inzicht biedt in de investeringsopgave die met de instandhouding van de 10 basisscholen is gemoeid. Het IHP geeft ook aan wat de financiële consequenties zijn van de ambities op het gebied van duurzaamheid. De afgelopen periode zijn de financiële consequenties in beeld gebracht. In de tekst hierna wordt hierop ingegaan. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- Voorkeursvariant college uitvoering in 20 jaar in basisvariant
 - Voorjaarsnota 2019
 - Kadernota 2020-2023
- Voorkeursvariant commissie uitvoering in 12 jaar in plusvariant
- Financiële uitwerking pluspakket (extra duurzaamheidsmaatregelen)
- Total Cost of Ownership (TCO)
- Schulddpositie van de Gemeente Heemstede
 - Second opinion
- Uitwerking alternatieve financieringsmogelijkheden

Voorkeursvariant college uitvoering in 20 jaar in basisvariant

Het college staat achter het IHP en de investeringsopgave maar ziet, gelet op de financiële consequenties geen mogelijkheden om het IHP in de voorgestelde termijn van 12 jaar uit te voeren. Dit geldt ook voor de **extra** duurzaamheidsmaatregelen. In de basis gaat het IHP uit van BENG en frisse scholen B en dit betekent reeds een forse slag in de duurzaamheid.

Het college kiest ervoor het IHP in 20 jaar uit te voeren in de variant zonder extra duurzaamheidsmaatregelen. De inschatting is dat deze looptijd ook meer realistisch is en meer mogelijkheden biedt voor intensievere inzet van tijdelijke huisvesting aan de Kerklaan 61.

Collegebesluit

Collegevergadering: 28 mei 2019

Voor wat betreft het schrappen van de duurzaamheidsmaatregelen neemt het college in de afweging mee dat deze ontwikkelingen de komende jaren een vlucht gaan nemen en dat wat nu als extra kosten wordt gezien, in een later stadium kostenneutraal uitpakt.

Het college kiest voor een looptijd van 20 jaar en gaat uit van basispakket voor 1e vijf jaar. Na deze periode kan dan gekeken worden of er financiële ruimte is voor meer investeringen op het gebied van duurzaamheid.

Financieel kader	jaarlasten			
	2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten o.b.v. basispakket en 20 jaar uitvoering	0	-155.000	-268.000	-339.000
Kapitaallasten o.b.v. pluspakket en 20 jaar uitvoering	0	-25.000	-50.000	-66.000
Incidentele lasten tijdelijke onderwijshuisvesting	-60.500	0	-485.500	-425.000
Eenmalige inhaalafschrijvingen onderwijsgebouwen	0	0	-369.000	0
totaal lasten	-60.500	-180.000	-1.172.500	-830.000
Bestemmingsreserve kosten tijdelijke onderwijshuisvesting	60.500	0	485.500	425.000
Bestemmingsreserve inhaalafschrijvingen onderwijsgebouwen	0	0	369.000	0
totaal baten	60.500	0	854.500	425.000
totaal (lasten minus baten)	0	-180.000	-318.000	-405.000

Zoals nu gepland zal in 2020 Kerklaan 61 (voormalig politiebureau) gereed zijn als tijdelijke onderwijshuisvesting. Voor de verbouwing van Kerklaan 61 is een investering geraamd van in totaal bijna € 1.500.000. In 2022 zal volgens planning de nieuwbouw Nicolaas Beetsschool en de nieuwe gymzaal in gebruik worden genomen. In totaal is hiervoor een investering van bijna € 6.000.000 geraamd. De renovatie van de Crayenesterschool zal naar verwachting in 2024 worden afgerond. De renovatie inclusief aanpassing tijdelijke onderwijshuisvesting aan de Overboslaan 28-32 (voormalige Bronstee Mavo) is geraamd op een totaal van ruim € 3.400.000. De kapitaallasten op de investeringen in de kinderopvang op beide locaties worden volledig gedekt door de huuropbrengsten.

Voorjaarsnota

Het verzoek van de commissie voor wat betreft het voorstel voor de aanvraag van kredieten voor de projecten die in 2020 starten is door de schoolbesturen positief ontvangen. Het college stelt bij de Voorjaarsnota voor om kredieten beschikbaar te stellen voor:

- Aanpassing Evenaar/Ark;
- Voorbereidingskrediet nieuwbouw Nicolaas Beetsschool;
- Verbouwing Kerklaan 61.

Verbouwing Kerklaan 61	€ 1.415.000
Nieuwbouw Nicolaas Beetsschool	€ 490.000
Extra lokaal Evenaar/Ark	€ 50.000
Vorbereidingskredieten 1e planperiode IHP	€ 1.955.000 incl. Btw

Een toelichting op deze projecten is in de Voorjaarsnota opgenomen.

Kadernota

In de Kadernota 2020-2023 is de 20-jaars variant opgenomen die uitgaat van het basispakket. In de financiële vertaling is uitgegaan van een planperiode van 20 jaar. Deze periode is ook aangehouden in de kadernota. De kapitaallasten worden berekend over de totale investeringen minus de bijdragen van de scholen. Deze lasten worden verantwoord

Collegebesluit

Collegevergadering: 28 mei 2019

50% in het jaar na aanvang van de bouwwerkzaamheden en 100% vanaf twee jaar na aanvang. Er wordt rekening gehouden met een bouwperiode van 18 maanden.

In de kadernota is financieel rekening gehouden met dekking inhaalafschrijvingen en kosten tijdelijke huisvesting vanuit nieuwe bestemmingsreserve. Voor de eenmalige inhaalafschrijvingen op de bestaande onderwijsgebouwen en de incidentele kosten voor tijdelijke onderwijshuisvesting van in totaal € 4,2 mln. wordt voorgesteld deze ten laste te brengen van het surplus op de reserve sociaal domein. Dit surplus is in deze kadernota nader omschreven in hoofdstuk 2 'actuele financiële thema's' bij het onderdeel sociaal domein.

Onderwijshuisvesting staat niet op zichzelf maar maakt onderdeel uit van de infrastructuur van het sociale domein. Het college wil kinderen en jongeren optimale ontwikkelingskansen bieden en sociale stijging bevorderen. Dat vraagt om goede schoolgebouwen in de buurt, wijk en regio die ook onderdak bieden aan andere disciplines, om integraal beleid in het sociaal domein en om verbinding van onderwijshuisvesting met ontwikkelingen op beleidsvelden als jeugdhulp, participatie, maatschappelijke ondersteuning en passend onderwijs. Daarbij ligt de focus op sterke clusters van voorzieningen voor kinderen en jongeren. Het college denkt daarbij aan de combinatie met kinderopvang, multifunctionele combinaties met voorzieningen voor cultuur en sport, samenwerking tussen scholen en jeugdprofessionals rond de ondersteuning van kwetsbare jongeren op school, in het gezin en bij de overstap naar de arbeidsmarkt. Daarnaast ziet het college een rol voor de schoolgebouwen als het gaat om het bieden van gelegenheid tot ontmoeten voor buurtbewoners en het bieden van een ruimte voor activiteiten.

Gelet op het voorgaande stelt het college voor een deel van de reserve sociaal domein in te zetten voor het IHP. Voorgesteld wordt vanuit surplus reserve sociaal domein een bedrag van € 4,2 mln. in te zetten als dekking van de incidentele lasten IHP (eenmalige inhaalafschrijvingen op de bestaande onderwijsgebouwen en incidentele kosten voor tijdelijke onderwijshuisvesting) en daarvoor twee bestemmingsreserves te vormen.

Voorkeursvariant commissie uitvoering in 12 jaar in plusvariant

Een IHP is een strategisch plan dat voor de langere termijn wordt opgesteld. Bij de ontwikkeling van het plan is uitgegaan voor de uitvoering van een looptijd van 15-20 jaar. Op verzoek van de raad zijn versnellingsvarianten uitgewerkt. De commissie heeft op 11 februari 2019 haar voorkeur uitgesproken voor de variant van 12 jaar afhankelijk van de financiële mogelijkheden. Overweging hierbij was dat deze variant geen extra kosten voor wat betreft tijdelijke locaties met zich mee zou brengen. Een kortere looptijd legt wel een forsere claim op de financieringsbehoefte.

Financieel kader	jaarlasten			
	2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten o.b.v. basispakket en 12 jaar uitvoering	0	-213.000	-378.000	-534.000
Kapitaallasten o.b.v. pluspakket en 12 jaar uitvoering	0	-41.000	-82.000	-117.000
Incidentele lasten tijdelijke onderwijshuisvesting	-546.000	-425.000	-546.000	-425.000
Eenmalige inhaalafschrijvingen onderwijsgebouwen	0	-599.000	0	-244.000
totaal lasten	-546.000	-1.278.000	-1.006.000	-1.320.000
Bestemmingsreserve kosten tijdelijke onderwijshuisvesting	546.000	425.000	546.000	425.000
Bestemmingsreserve inhaalafschrijvingen onderwijsgebouwen	0	599.000	0	244.000
totaal baten	546.000	1.024.000	546.000	669.000
totaal (lasten minus baten)	0	-254.000	-460.000	-651.000

Collegebesluit

Collegevergadering: 28 mei 2019

Financiële uitwerking pluspakket (extra duurzaamheidsmaatregelen)

Het basispakket behelst de nieuwbouw of renovatie van de tien basisscholen, tijdelijke onderwijshuisvesting en gymzalen. De standaardkwaliteit is BENG (bijna energie neutrale gebouwen). Het basispakket sluit daarmee aan bij de duurzaamheidseisen die gesteld worden vanaf 1 januari 2021. De gemeente en scholen zien het realiseren van kwalitatief goede en duurzame huisvesting als een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Een kwalitatief goed en duurzaam gebouw heeft een positief effect op het onderwijs en op het leefklimaat voor toekomstige generaties.

Naast de standaardkwaliteit is er de mogelijkheid om extra kwaliteit toe te voegen aan de schoolgebouwen. Deze extra kwaliteit richt zich op het realiseren van extra duurzaamheidsmaatregelen. Het betreft de volgende drie maatregelen:

1. Energieneutraliteit nieuwbouw en gasloos renovatie;
2. Toekomstbestendigheid: bij de bouw wordt rekening gehouden met een mogelijke functiewijziging;
3. Circulariteit: leasen, demonteerbare gebouwdelen en maatschappelijk verantwoord inkopen.

Indien gekozen wordt voor dit pluspakket (energie neutraal, toekomstbestendig en circulair) nemen de kapitaallasten toe met € 25.000 in 2021, € 50.000 in 2022 en € 66.000 in 2023. De gemiddelde kapitaallasten van de extra duurzaamheidsmaatregelen over de afschrijvingstermijn van 40 jaar zijn per maatregel uitgewerkt in onderstaande tabel.

Extra duurzaamheidsmaatregelen	Kosten incl. BTW	Gemiddelde kapitaallasten per jaar bij looptijd 40 jaar en rente 1,5%
Energieneutrale nieuwbouw en gasloze renovatie	€ 1.795.000	€ 58.674
Toekomstbestendigheid	€ 3.300.000	€ 107.869
Circulariteit	€ 3.300.000	€ 107.869
Totaal	€ 8.395.000	€ 274.412

Total Cost of Ownership (TCO)

Schoolbesturen kunnen op basis van de huidige wetgeving enkel financieren op basis van TCO een deel van de van de nieuwbouw of renovatie.

Met TCO worden de totale kosten inzichtelijk van een investering gedurende de hele gebruikscyclus. Bijkomende kosten zoals onderhoud, personeel, training, verbruik, verzekering, afschrijving etc. worden zo ook in beeld gebracht. Daarmee kunnen ook besparingen die een aankoop met zich meebrengen worden meegewogen.

Onderdeel van het IHP is dat de schoolbesturen bijdragen aan de investeringen conform het principe van TCO. Dit betekent het volgende:

- Schoolbesturen financieren op basis van TCO een deel van de stichtingskosten van een nieuwbouw- of renovatieopgave. Deze investering komt de duurzaamheid van het gebouw op het gebied van onderhoud en exploitatie ten goede. Daarbij maken schoolbesturen gebruik van de vergoeding voor materiële instandhouding (mivergoeding) die zij ontvangen van het Rijk.
- Er wordt bij het doorrekenen van de investeringen rekening gehouden met een bijdrage van de schoolbesturen van 10% bij de realisatie van BENG. Dit wordt gefinancierd vanuit een verwacht exploitatievoordeel gedurende de levensduur van het gebouw en besparing op onderhoud aan het bestaande gebouw voorafgaand aan een renovatie/nieuwbouwopgave. De hoogte van de bijdrage wordt per project

Collegebesluit

Collegevergadering: 28 mei 2019

specifiek bepaald. Wanneer de gemeente extra duurzaamheidsmaatregelen treft die grotere exploitatievoordelen met zich meebrengen dan zal de bijdrage van het schoolbestuur evenredig met dit voordeel stijgen.

- Het is nog een keus of het bedrag bij aanvang van de investering in één keer wordt ingebracht of dat het bedrag wordt teruggestort vanuit de exploitatie. Voor de kleinere schoolbesturen zal de eerste optie lastig worden. HEVO adviseert voor het IHP uit te gaan van het gemiddelde van een bijdrage van 10%. Per project zal vervolgens worden bekeken hoe hoog de exploitatievoordelen zijn.
- Conclusie van bovenstaande is dat de scholen een bijdrage leveren aan duurzaamheidsmaatregelen als deze leiden tot lagere exploitatielasten.

Schuldpositie gemeente

Schulden hebben consequenties voor de financiële positie van de gemeente. De financiële positie is ook afhankelijk van wat aan baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat die schuld kan worden afgelost.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto schuldquote van de gemeente Heemstede bedraagt per balansdatum 2018 ruim 50% van de totale baten van de gemeente. Vanaf 100% is een netto gemeenteschuld hoog en vanaf 130% bevindt een gemeente zich in de gevarezone (bron: VNG). Heemstede staat dus op dit moment goed.

Bij de voorkeursvariant 20 jaar, basispakket en gedeeltelijk dekking vanuit bestemmingsreserve is de totale investering € 45 mln. De financiering van deze investeringen komt bovenop de reeds bestaande financiering. Daarnaast lopen de andere gemeentelijke investeringen in bijvoorbeeld riolering en wegen ook door. Een positief effect op de gemeentelijke schuldpositie heeft de voorgenomen verkoop van aandelen Eneco. Heemstede bezit 0,9% van de aandelen Eneco en op basis van het consultatiedocument uit 2017 zou dit mogelijk € 26 miljoen opleveren.

Als voor de financiering van de voorkeursvariant college volledig moet worden geleend door de gemeente, maar ook de verkoopopbrengst Eneco wordt meegenomen, wordt de netto schuldquote bijna 90% en valt dan nog binnen de bandbreedte van wat normaal wordt geacht. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

Off-balance financiering

Een hoge investering hoeft geen nadelig effect te hebben op de financiële positie. Een schuld staat op de balans van de gemeente. Indien de gemeente zelf een financiering moet aantrekken, zorgt dit voor balansverlenging en minder gunstige financiële kengetallen of ratio's. Een hogere schuld legt een extra beslag op de financiële middelen. Alternatieve oplossing is off-balance financiering. Off-balance financiering is een financieringsvorm die als gevolg heeft dat de gemeente deze schuld niet op de balans hoeft op te nemen.

Second opinion

Op korte termijn vindt door een externe adviseur een toets op de financiële haalbaarheid van het IHP plaats. Daarnaast adviseert deze adviseur ook over alternatieve financieringsmogelijkheden op grond van off-balance financiering. In dit advies wordt ingegaan op de gevolgen voor de jaarlijkse exploitatie (lasten) ten opzichte van traditionele financiering door zelf geld te lenen. Daarbij kan ook gedacht worden aan advies op het gebied van governance en fiscaal vlak. Doel van het advies is meer richting geven aan de te maken keuze door het bestuur van de gemeente.

Uitwerking alternatieve financieringsmogelijkheden

In reactie op de gevraagde zienswijze over een onderzoek naar alternatieve financieringsmogelijkheden heeft de commissie aangegeven geen diepgravend onderzoek te verwachten maar wel graag enkele voorbeelden hiervan gepresenteerd wil krijgen.

Ter uitvoering hiervan is samen met de schoolbesturen dit onderwerp verder verkend. Hieruit is gebleken dat er draagvlak is voor een aparte stichting onderwijshuisvesting en alternatieve financiering op basis van TCO.

De huisbankier van de gemeente, BNG Bank, biedt een tweetal financieringen op basis van TCO aan:

1) Investeringsfonds

Een investeringsfonds koopt de schoolgebouwen. Vervolgens investeert het fonds in de verduurzaming van het gebouw en organiseert de afkoop van het duurzaam langjarig onderhoud. Dit fonds is hiermee eigenaar van de schoolgebouwen, die gemeente en schoolbesturen vervolgens kunnen huren. Na afloop van de overeenkomst komen de gebouwen weer terug in eigendom.

2) Stichtingsmodel

Een aparte lokale stichting wordt eigenaar van de schoolgebouwen tegen overname boekwaarde. De gemeente blijft aansprakelijk (garantstelling leningen aan stichting). Na 30 jaar komen de gebouwen weer terug in eigendom.

Er zijn ook initiatieven van andere financiers, die bereid zijn grootschalige verduurzamingsprojecten uit te voeren om panden geheel energieneutraal te maken, waarbij contractueel de huidige som van de energie-uitgaven aan leveranciers worden bevroren en voor een bepaalde termijn vastgelegd als periodieke aflossing voor het uitgevoerde verduurzamingsproject. Op deze manier wordt de gewenste verduurzaming mogelijk zonder directe investeringen door de eigenaar en geniet de opdrachtgever direct.

VERVOLG

De uitkomst van de 2^e zienswijze zal worden besproken met de schoolbesturen en vormt input voor de afronding van het traject. Het resultaat van het traject is het aanbieden van het IHP aan de gemeenteraad in december. In het begeleidende voorstel wordt ook een risicoparagraaf opgenomen. Hieronder de eerste opzet.

Tabel risico's en beheersmaatregelen

Risico	Omschrijving	Maatregel
Leerlingprognose wijkt af	Het IHP is gebaseerd op de leerlingprognose van 2018. Deze is gebaseerd op de huidige verwachtingen van de woningontwikkeling in Heemstede en regiogemeenten. De woningontwikkeling is sterk afhankelijk van de markt en economische ontwikkelingen. Versnelling of vertraging van woningbouwontwikkeling betekent meer dan wel minder groei van het aantal leerlingen dan in de prognose aangegeven. Leerlingprognose is een verwachting van de toekomst en zal fluctueren. Het risico is dat groei zich voordoet op andere scholen dan op basis van de huidige prognose is aangenomen.	Elke vier jaar zal samen met de scholen aan de hand van de actuele leerlingprognose en de actuele huisvestingssituatie per school de noodzaak van de investeringen nader beoordeeld worden.

Collegebesluit

Collegevergadering: 28 mei 2019

Budgetoverschrijdingen	De budgetten die beschikbaar worden gesteld zijn in het IHP opgenomen. Dit betekent dat de projecten binnen deze bedragen uitgevoerd moeten worden. Er kunnen gerechtvaardigde redenen zijn voor overschrijdingen. Bijvoorbeeld als bij de aanbesteding blijkt dat het project duurder uitvalt of door een gebrek aan arbeidskrachten in de bouw of bouw materiaal stijgen de prijzen meer dan de inflatie, verhoging administratieve lasten (interne verwerkingskosten bij traditionele financiering of externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities bij toepassing stichtingsmodel).	Weliswaar ligt het bouwheerschap bij de scholen, maar de gemeente is nauw betrokken bij de projecten. Het definitief ontwerp zal ter goedkeuring aan de gemeente worden aangeboden en voor een second opinion worden voorgelegd. Op basis hiervan wordt het budget daadwerkelijk toegekend. Dit levert een realistische inschatting op van de werkelijke kosten. Het schoolbestuur zal via rapportages inzicht geven in het verloop van de uitgaven. Afwijkingen zullen gemonitord worden en via P&C documenten worden gemeld.
Vertragingen realisatie projecten	Door krappe arbeidsmarkt ontstaat een gebrek aan arbeidskrachten in de bouw loopt de uitvoering vertraging op. Door schaarste op de markt voor bouwmaterialen, ontstaat ene tekort en loopt de uitvoering vertraging op.	De voortgang van de uitvoering wordt periodiek gerapporteerd (zie ook beheersmaatregel bij budgetoverschrijdingen).
Financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en geen (duurzame) toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities	Wanneer schaarste ontstaat op de kapitaalmarkt, stijgen de financieringslasten.	De gemeente handelt binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van de gemeente zelf. De scholen en gemeente spreken langdurige contracten af voorafgaand aan de start van de bouwwerkzaamheden. Op deze manier staat voor de duur van de uitvoeringsfase vast wat de lasten zijn. Dit soort afspraken kunnen worden uitgebreid naar de exploitatiefase (zie ook onder zienswijze alternatieve financiering) Ook bij alternatieve financiering staan de gemeente en scholen garant voor de aflossing en rentebetaling. Zowel de gemeente als scholen hebben ook direct zeggenschap binnen een stichtingsmodel.
Doorcentralisatie	Geen eigendom schoolgebouwen en verlies aan zeggenschap.	Zowel de gemeente als scholen hebben ook direct zeggenschap binnen een stichtingsmodel.

De risico's en beheersmaatregelen worden getoetst door de externe adviseur. Zo nodig vult deze externe adviseur risico's aan.

PLANNING/UITVOERING

11-06-2019	Commissie Samenleving	Vragen 2e zienswijze	Bespreking uitkomsten financieel onderzoek plus risicoparagraaf
17-06-2019 & 20-06-2019	Gemeenteraad	Behandeling Kadernota	Integrale afweging uitgaven
07-11-2019	Gemeenteraad	Begrotingsbehandeling	Integrale afweging uitgaven
03-12-2019	Commissie Samenleving	Vaststellen IHP	Definitieve versie IHP
18-12-2019	Gemeenteraad	Vaststellen IHP	Definitieve versie IHP

BIJLAGEN

- Kenmerk 716445: Financiële uitwerking variant 12 jaar.
- Kenmerk 716446: Financiële uitwerking variant 20 jaar.